

Ålands landstings u r t i m a session år 1939.

Till Ålands Landsting.

Enär det visat sig nödvändigt att för fullföljande av de syften, vilka ligga till grund för tillkomsten av konventionen den 20 oktober 1921 angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering skrida till åtgärder för utbyggande av konventionens garantisystem, hava Finlands och Sveriges regeringar med varandra inlett underhandlingar rörande de åtgärder, som i sagda avseende borde vidtagas. Dessa underhandlingar hava lett till en preliminär överenskommelse, daterad den 7 januari 1939. Upplysningar angående berörda ändringar i garantisystemet återfinnas i ministerns för utrikesärendena vid Riksdagens plenum den 9 sistlidne maj lämnade tillkännagivande jämte därtill fogade aktstycken.

Den föreslagna modifikationen av 1921 års konvention har godkänts av samtliga signatärmakter och har behandlingen av ärendet i Nationernas förbunds råd ådagalagt att frågan om de föreslagna åtgärderna icke faller inom området för rådets behörighet.

Regeringen har låtit sig angeläget vara att vid denna frågas reglering tillgodose Ålands befolknings intressen och fördel samt, ehuru Åland icke intager partställning ifråga om Ålands-konventionens utbyggande, uppehållit kontakt med landskapets förtroendemän och hållit landstinget underkunnigt om planerna för tryggnad av landskapets neutralitet.

Den preliminära överenskommelse, som

träffats mellan Finland och Sverige, innebär en stor vinning för den nordiska sammanhållningen. I avtalet beröres frågan om den åländska befolkningens inställning till neutralitetsskyddets nyanordning. De finska och svenska delegerade hava härvid varit ense om önskvärldheten av att Ålandsbefolkningen vapenövas för att kunna medverka till landskapets skydd.

Regeringen har meddelat den svenska regeringen de grundsatser, vilka skulle följas i den lagstiftning om ålänningarnas deltagande i fäderneslandets försvar, som påkallades av det förändrade sакläget och som borde ersätta de nuvarande bestämmelserna om tjänstgöringen vid lots- och fyrinrättningen. För vinnande av samförstånd vid tryggnad av landskapets neutralitet, har härvid från finsk sida gjorts bl. a. den utfästelse, att de truppförband, som utöver av åländska värnpliktige formerade trupper komme att förläggas på Åland, skulle sammansättas ur rikets svenskspråkiga befolkning.

Då den nya ordningen för landskapet Ålands militära läge nu står inför sitt förverkligande, har Regeringen förelagt Riksdagen till antagande ett lagförslag angående inbyggarnas i landskapet delaktighet i fäderneslandets och landskapets försvar. Uti nämnda lagförslag hava upptagits alla specialbestämmelser rörande den åländska värnplikten, medan ordnandet av de militära och praktiska frågorna av allmän natur skulle ske inom ramen av

bestämmelserna i den allmänna värnpliktslagen. Förslaget överensstämmer med de principer, som angivits i Regeringens förberörda meddelande till Kungliga svenska regeringen.

Jämlikt 75 § av gällande Regeringsform är den grundsats lagfäst, att varje finsk medborgare är skyldig att deltaga i fäderneslandets försvar eller att härvid biträda. Med avseende härpå har det ansetts nödvändigt att göra förbehåll om bibehållande av det i nu gällande 27 § självstyrelselagen förutsatta systemet med tjänstgöring vid lots- och fyrinrättningen, för det fall att den åländska värnpliktslagen upphör att gälla eller dess tillämpning inställes. Skulle värnpliktens genomförande på Åland möta hinder, ser sig Regeringen nödsakad öppenhålla den i 27 § anvisade utvägen för reglering av ålänningarnas skyldighet att medverka vid försvaret.

Det bör i samband härmed uttryckligen framhållas, att vid genomförandet av den föreslagna militära anordningen enbart försvarssynpunkter varit bestämmande. En granskning av lagförslaget bestämmelser bör giva vid handen, att Regeringen vid värnpliktsfrågans reglering eftersträvat att med största möjliga vidsynhet beakta självstyrelselagens anda och syftemål samt landskapets säregna förhållanden. Regeringen har i sitt förenämnda, till svenska regeringen riktade meddelande bekräftat, att åtgärderna för tryggheten av Ålands neutralitet icke på något sätt skola inkräkta på den särställning landskapet åtnjuter med avseende å dess självstyrelse, språk och egenart.

Sedan Riksdagen i grundlagsenlig ordning slutbehandlat denna fråga, överlämnas Riksdagens beslut till urtima landstinget i det avseende 36 § 1 mom. självstyrelselagen förutsätter. Regeringen emotser att urtima landstinget efter prövning av föreliggande fråga skall omfatta förslaget om

värnplikt och därigenom medverka till en för såväl riket som landskapet tillfredsställande lösning.

Från åländsk sida har det krav uppställt, att värnpliktens genomförande på Åland borde sammankopplas med den emottagna revisionen av självstyrelselagstiftningen i hela dess vidd. Härvid är att märka, att något förbehåll i sådant syfte icke upptagits i den med svenska regeringen träffade överenskommelsen. Spörsmålet om autonomilagstiftningens förtydligande har redan innan sagda överenskommelse kom till stånd på den finska Regeringens initiativ upptagits till behandling och förberetts av en statskommitté, som den 22 nysslidne mars överlämnade sitt betänkande till justitieministeriet. Sedermera har av lagberedningen uppgjorts ett propositionsförslag i ämnet, vilket förslag den 10 maj överlämnats till sagda ministerium. Granskningsarbetet har varit synnerligen ingående och omfattande och Regeringen har varit tvungen förbehålla sig ett visst rådrum, innan förslag framlägges till regleringen av denna grannlaga lagstiftningsfråga.

Oberoende av den planlagda revisionen av självstyrelselagen har Regeringen till särskild prövning upptagit frågan om ändring av 5 § i den s. k. garantilagen. I samband med lagförslaget i värnpliktsfrågan har till Riksdagen överlämnats en proposition, i syfte att tillförsäkra landskapets inbyggare ökade garantier i nationalitetsskyddets intresse utöver vad garantilagens nuvarande bestämmelser innehålla angående bibehållande av jordbesittningen på Åland i befolkningens egna händer. Genom beviljande av denna förmån skulle ett konfliktämne, som länge verkat störande på förhållandet mellan riket och landskapet avlägsnas från dagordningen.

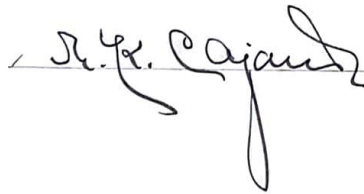
Sedan frågan om ändring av 5 § i garantilagen av Riksdagen slutbehandlats i den ordning, som om grundlag är stadgat, lämnas Riksdagens i saken fattade beslut jämlikt garantilagens 7 § till urtima landstinget i och för införskaffande av landstingets bifall till sagda lagändring.

Helsingfors den 3 juni 1939.

Republikens President

Statsminister

Till Ålands landsting.

Till Ålands landsting överlämnas härjämte i det
avseende 7 § i lagen den 11 augusti 1922, innehållande
särskilda stadganden rörande landskapet Ålands befolkning,
samt 7 § i lagen den 1 april 1938 om utövande av
lösningsrätt vid försäljning av fastighet i landskapet
Åland, stadgar, de av Riksdagen den 6 innevarande juni
antagna och till Republikens President den 7 juni över-
lämnade lagarna om ändring av förenämnda lagar.

Helsingfors den 9 juni 1939.

R e p u b l i k e n s P r e s i d e n t

Kjartan Rallio

Justitieminister

A. E. Rautavaara